

HYTTEFELTET SAMLET

Hege Kongshaug

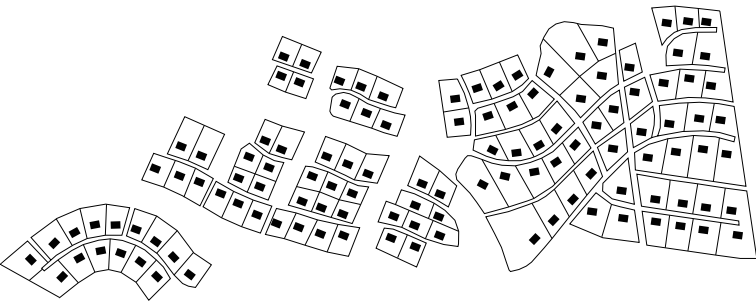
Hyttefelt i dag

I 2007 møttes for første gang gjennomsnittsarealet på fritidsboliger og boliger i Norge. Tallet lå da på ca 100 m2 (ssb). Tendensen viser et sakte synkende boligareal mens hyttearealet stadig er på vei opp. I hyttefylker som Buskerud er gjennomsnittsarealet på fritidsboliger 120 m2, og det diskuteres i flere fylker å sette tak på 90 m2.

Å ha tilgang på hytte er en del av norsk kultur. Utbyggingen fortsetter i stort tempo, og markedet blir tilsynelatende ikke mettet. Derimot bygger nordmenn større og mer brutalt i naturen enn noen gang før. Det er på tide å stoppe opp og vurdere hvordan vi skal forholde oss til fritidsbebyggelse i framtiden.

Et viktig aspekt i denne diskusjonen er hvordan vi behandler de tomtene som tilbys i dag, innenfor regulerte hyttefelt. Dersom normen for utbyggingen er hyttefeltet, hvordan skal de ulike hyttedrømmene folk har få plass innenfor samme nabolag? Sammenstillingen av individualistiske, avlukkede enkeltbygg som vi ser i hyttefeltene i dag fører til udefinerte og skjemmende avbrytelser i naturen.

Dimensjoneringen av hyttene og mellomrommene mellom dem og til de andre funksjonene innad i hyttefeltet er avgjørende for den landskapskarakteren som skal gjøre den sameide eiendommen velfungerende og vakker. Samtidig bør allmennretten vedlikeholdes og mellomrommene invitere til offentlig rekreativ bruk.

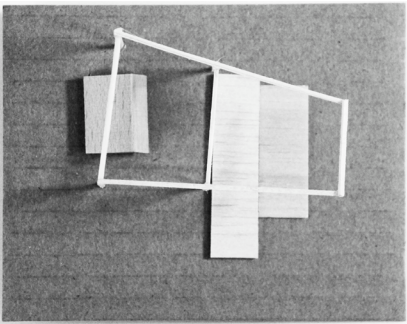
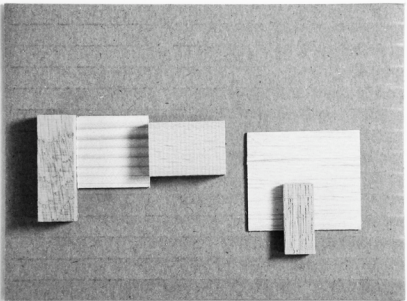
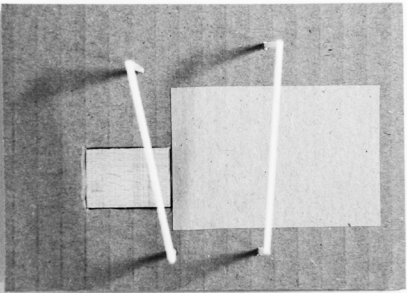
Hyttefelt under utbygging i dag ligner på boligfelt i norske forsteder. Det er tett mellom naboene, lite kontakt med det omkringliggende terrenget og bevegelsesmønsteret er preget av bilkjøring.

Problemstilling

Kan sosiale, rekreative og estetiske kvaliteter i hyttefelt forbedres ved fokus på helhet og romlige overganger i feltet framfor enkelthytter?

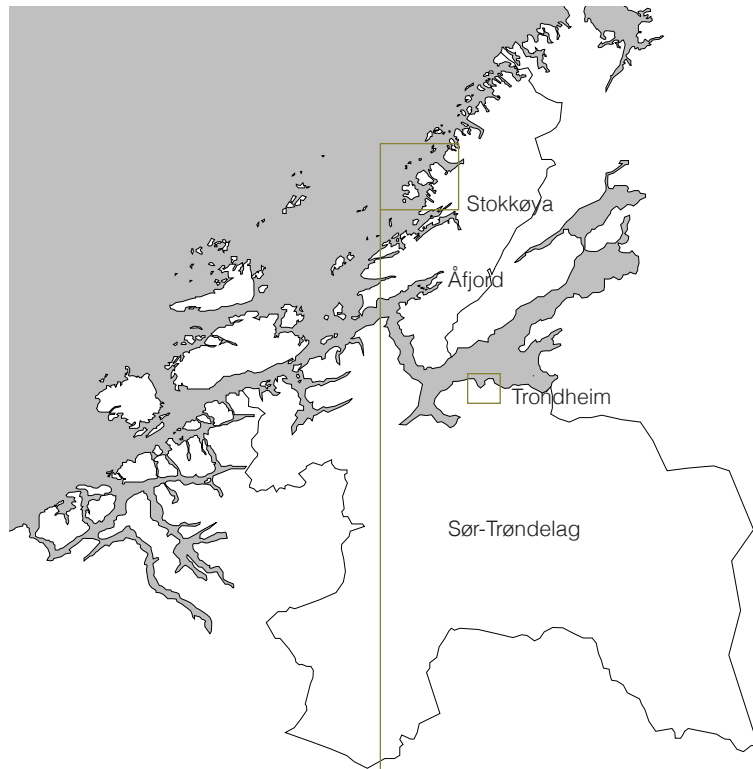
Med utgangspunkt i dette spørsmålet har jeg undersøkt muligheten for å opprettholde en offentlig karakter i landskapet hyttene ligger i, samtidig som hver beboer kan oppleve sin hytte som helt privat. Overgangene mellom disse sosiale ytterpunktene gir rom for møteplasser og allsidig bruk av hyttefeltet som felles eiendom.

Videre handler oppgaven om typologi og søken etter en bebyggelsesstruktur som svarer til oppgavens formål. Prosjektet har fått form etter ønsket om å kunne bevege seg innad i hyttefeltet etter arealbehov, mellom klimasoner og sosiale preferanser. Elastisitet og bevegelse har vært viktige stikkord. I tillegg kommer diskusjonen om landskapstilpasning og grad av inngripen i terrenget.

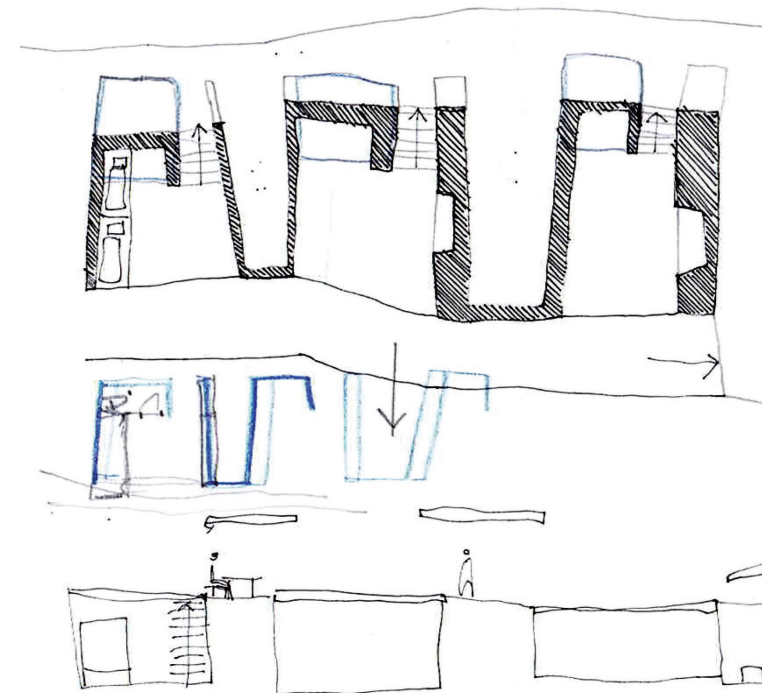
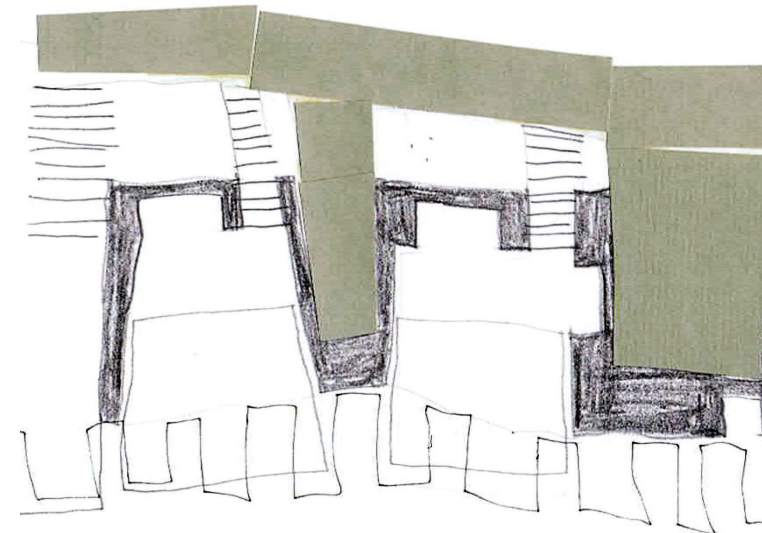
Stokkøya

Hyttefeltet ligger på Stokkøya, som er en øy ytterst i Åfjord kommune i Sør-Trøndelag. Her bor det omtrent 380 fastboende. I 2000 fikk øya fastlandsforbindelse med Stokkøybrua. Høsten 2011 ble Linesøybrua åpnet, som forbinder Linesøya med sine 80 innbyggere til veinettet.

Ensomheten og fellesskapet

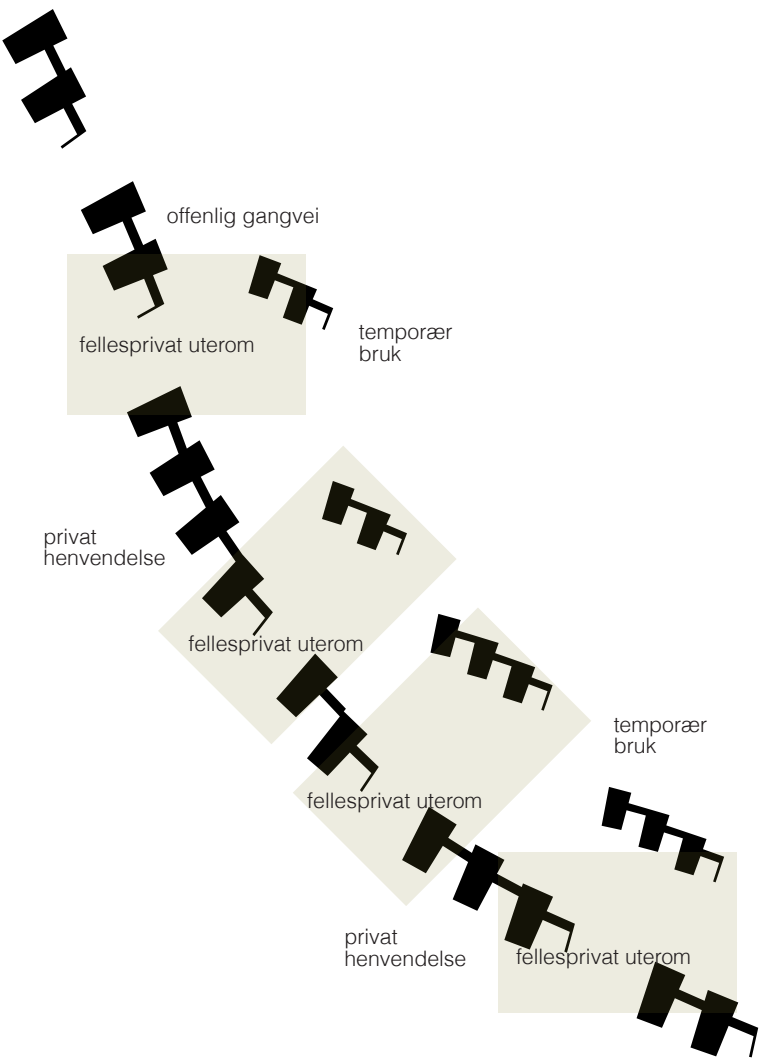
Hva kan man dele innenfor et hyttefelt? Hvor stor rolle spiller isolasjon i hyttetilværelsen? I hvor stor grad søker man ensomhet i naturen, og hvordan møter dette bebyggelsesstrukturen i hyttefeltet? Hvordan kan man beholde følelsen av sin private krok i naturen i hyttefeltet?

Bebyggelsesstruktur

Hyttefeltet i dette prosjektet er sterkt preget av landskapet det ligger i. Hyttene er organisert i en lineær struktur parallelt med kystlinja og strandsonen. Dette er resultatet av et framarbeidet morfologisk prinsipp, der tydelig definerte offentlige og private rom har hatt høy prioritet. Dette skal tilfredstille hytteboernes ønske om private inne- og uterom som utnytter stedets potensiale, samtidig som offentlig tilgang til strandsonen og fjellområdet ovenfor bevares.

Mellom private inne- og uterom og offentlig omkringliggende landskap skapes møteplassene og de ulike sosiale overgangene. Torgene er ment som krysningspunkt for hyttefelt (fellesprivat) og allmenn ferdsel (heloffentlig). Torgene er organisert med faste eide hytter på undersiden og mer temporære hytter (utleie/anneks) på oversiden. Henvendelser og bevegelser om dette rommet er tilrettelagt gradvis økende allmenn ferdsel, på en skala fra privat innerom til offentlig gangvei.

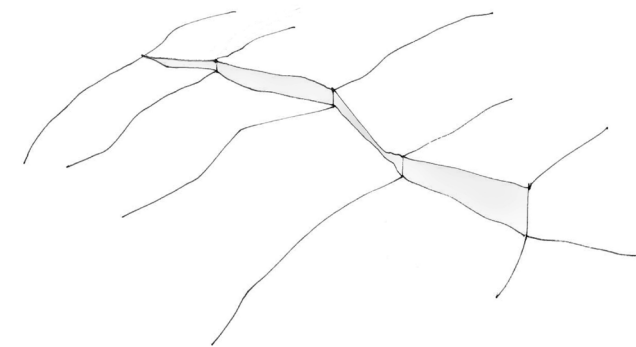

Denne bebyggelsesstrukturen er en oversettelse av hvordan jeg har drøftet hyttefelt på dette spesifikke stedet. Uten å gi generelle oppbygningsprinsipp i hyttefelt, ønsker jeg å belyse viktigheten ved å være omhyggelig med hva som skal være privat og hva som skal være offentlig innenfor slike områder. Hvordan kan bebyggelsen integreres i den offentlige utmarka? Samtidig kommer diskusjonen om tetthet og typologi i hvert tilfelle, som skal møte en ny type hytteetterspørsel.

Landskap

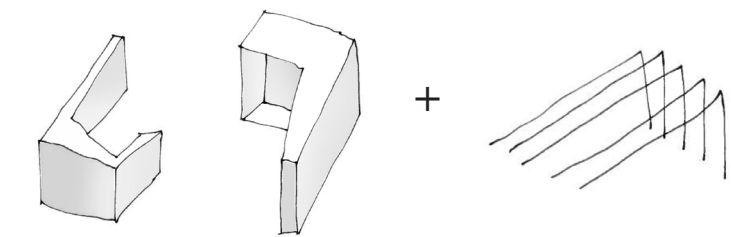
Hyttefelt fører med seg store inngrep og endringer i landskapet. I dette prosjektet har jeg valgt å sprengne en hylle i terrenget for å best mulig integrere hytterekken i topografien på stedet. Bygger man én hytte, kan man som regel tilpasse seg omgivelsene godt, men hva skjer når man skal planlegge et helt hyttefelt? Jeg har prøvd å la hyttefeltet ta del i terrenget og innført noen bygningsprinsipp for å få dette til.

1. fjellet sprenges for å lage en hylle i terrenget

2. faste vegger inneholder funksjoner, danner rom og kobler hyttene sammen

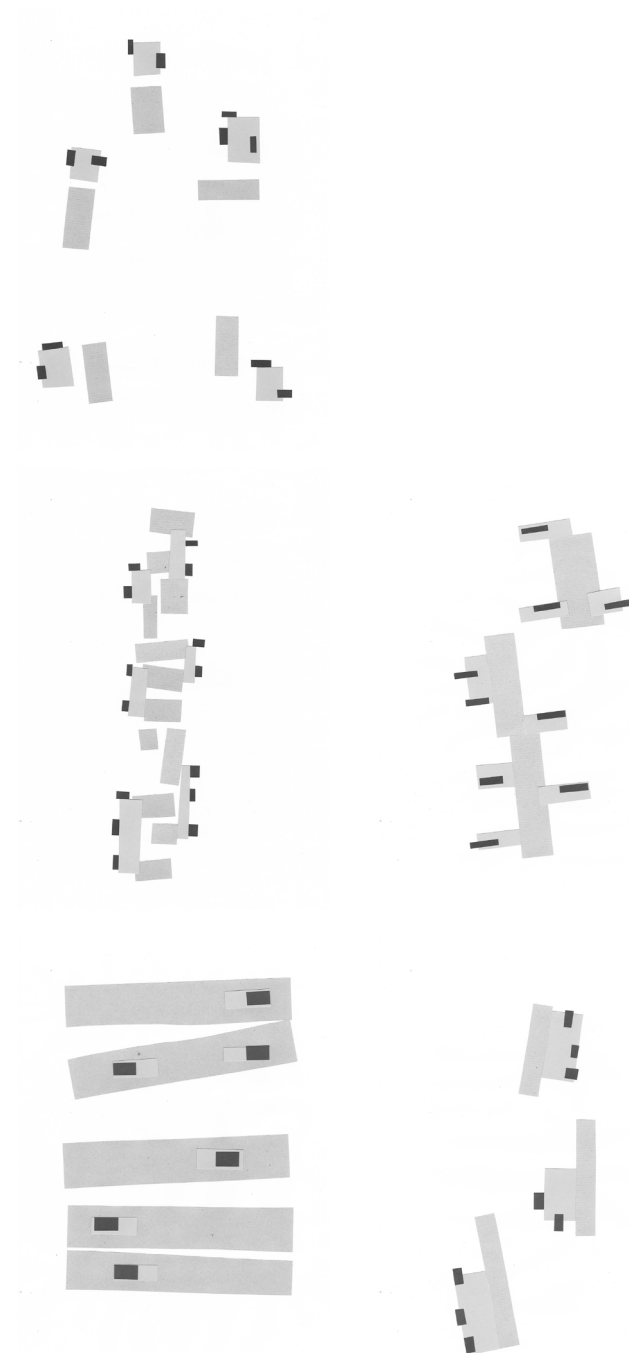
3. taket fungerer som fortsettelsen av landskapet, som reagerer på veggene og blir hytterom

Undersøkelser

I forarbeidet skrev jeg om muligheten for å skissere forestillingen om et arkitektonisk sted, som ikke er kjent på forhånd. Det har vært viktig gjennom hele prosessen å jobbe åpent rundt problemstillingen. Dette har ført meg inn i en prosess der skissemodellerering og tegning har vært viktigst.

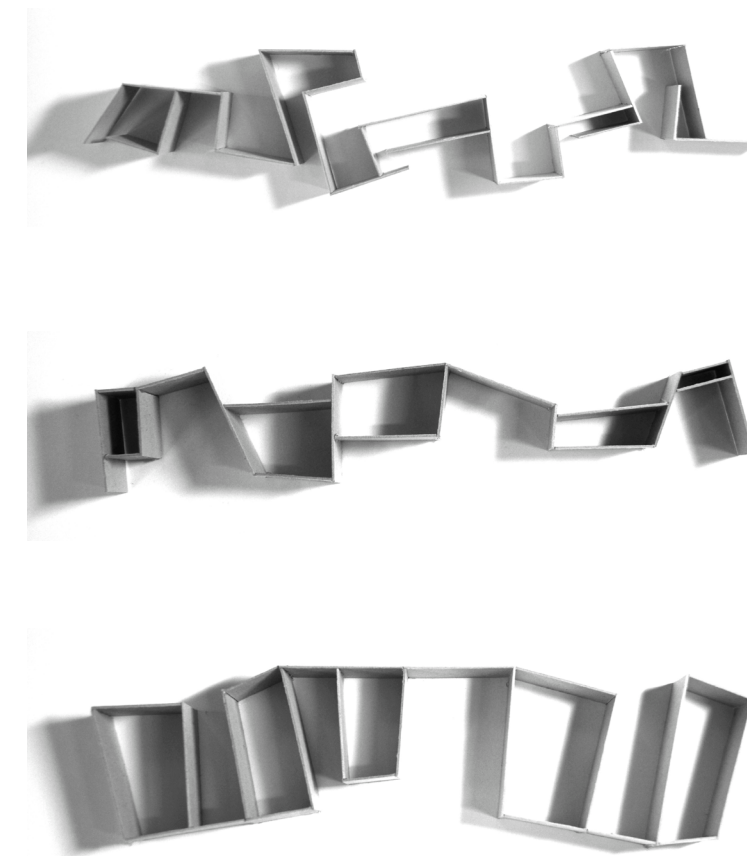
En øvelse tidlig i prosessen var denne, der tanker omkring organiseringen av og overgangene mellom private, felles og offentlige rom skulle genereres.

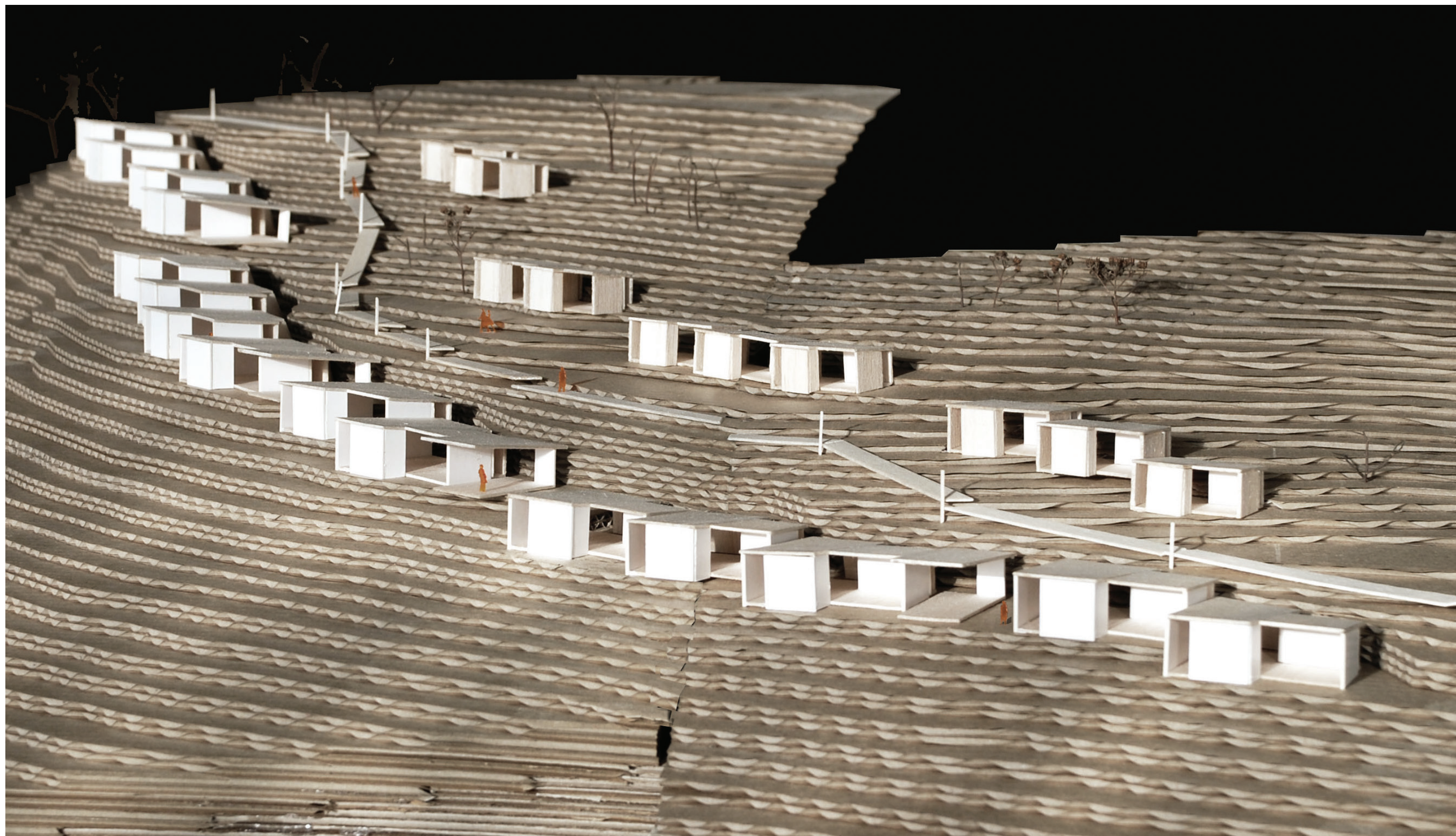
Av disse skissene startet utviklingen av en sammenhengende struktur, som skulle bli hyttefeltet samlet. Idéen handler om en struktur som skal inneholde alle rom; fra det mørke til det lyse, fra fjellet til himmelen, fra tungt til lett, fra å være alene til å være sammen, fra å være inne, beskyttet, til helt ute, i vinden.

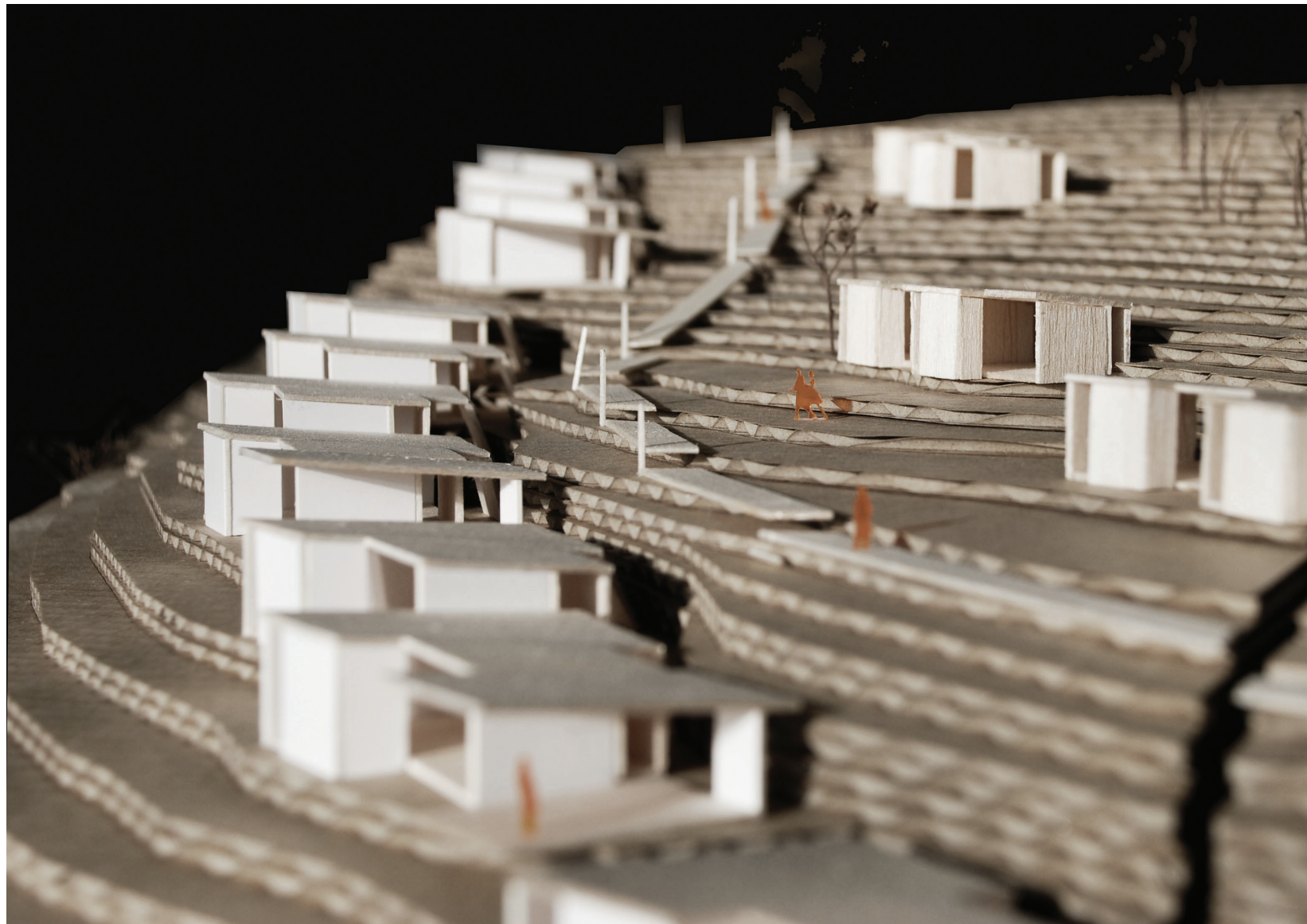
Aller viktigst har det vært å beholde private rom i den tette strukturen. Og at man i sin private sfære kan bevege seg mellom ute og inne. Utover det går man gradvis ut mot flere møter og større tilgjengelig terreng.

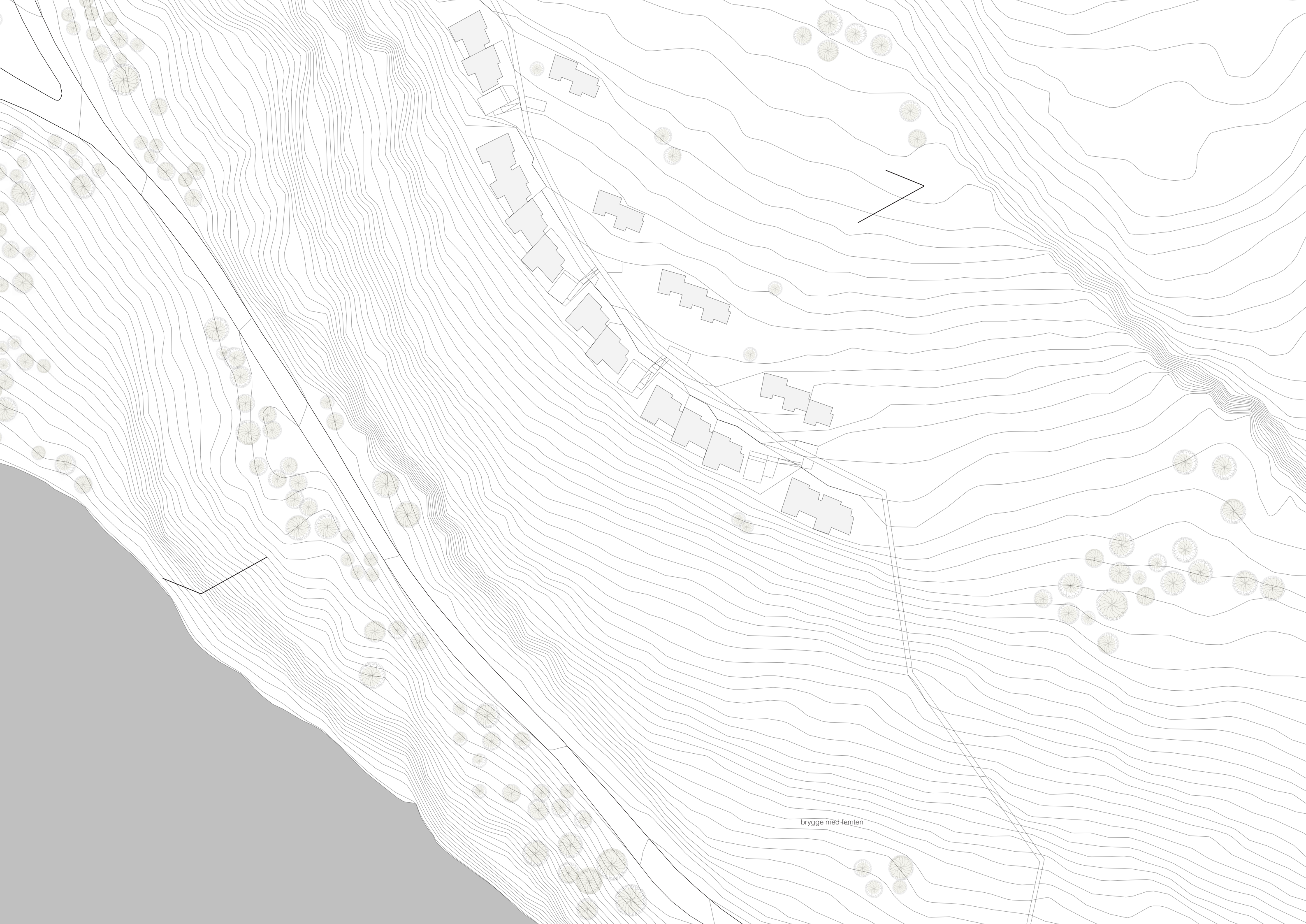
Jeg ønsker at man kan si at man reiser til hyttefeltet, framfor å reise på hytta.

Hege Kongshaug
veiledere Gro Rødne og Hilde Haslum

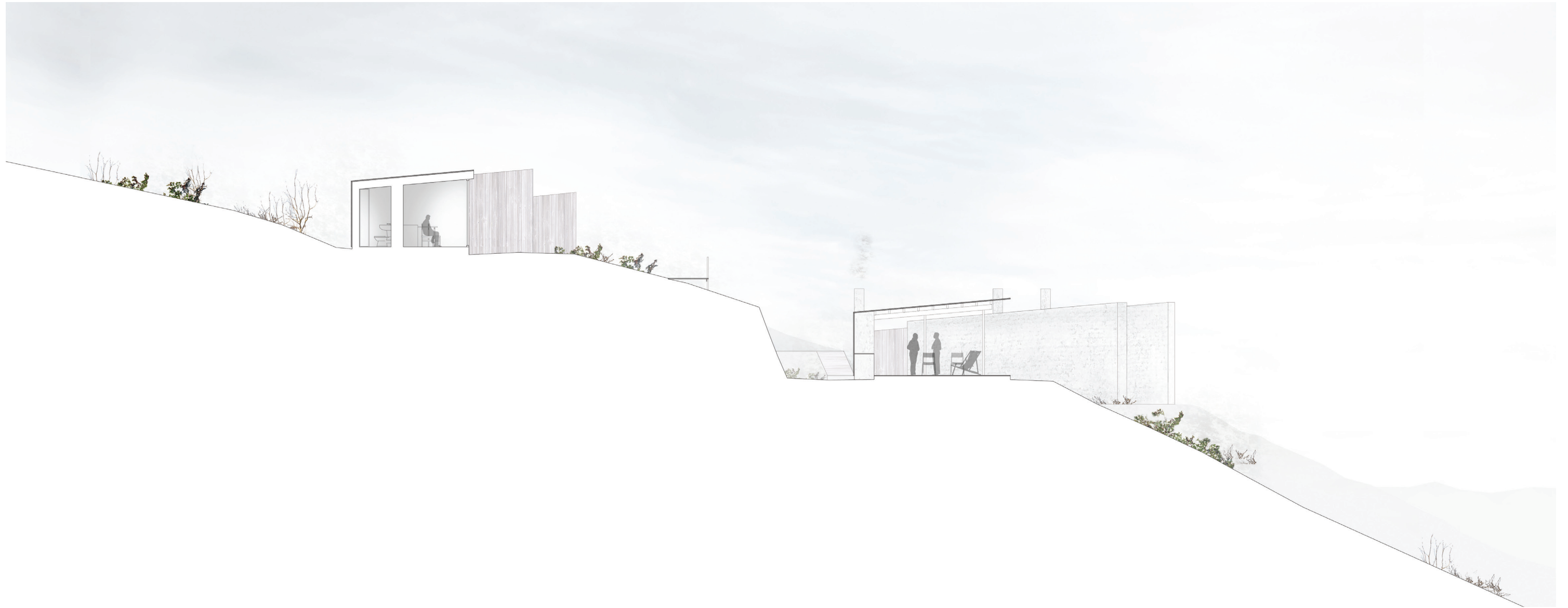

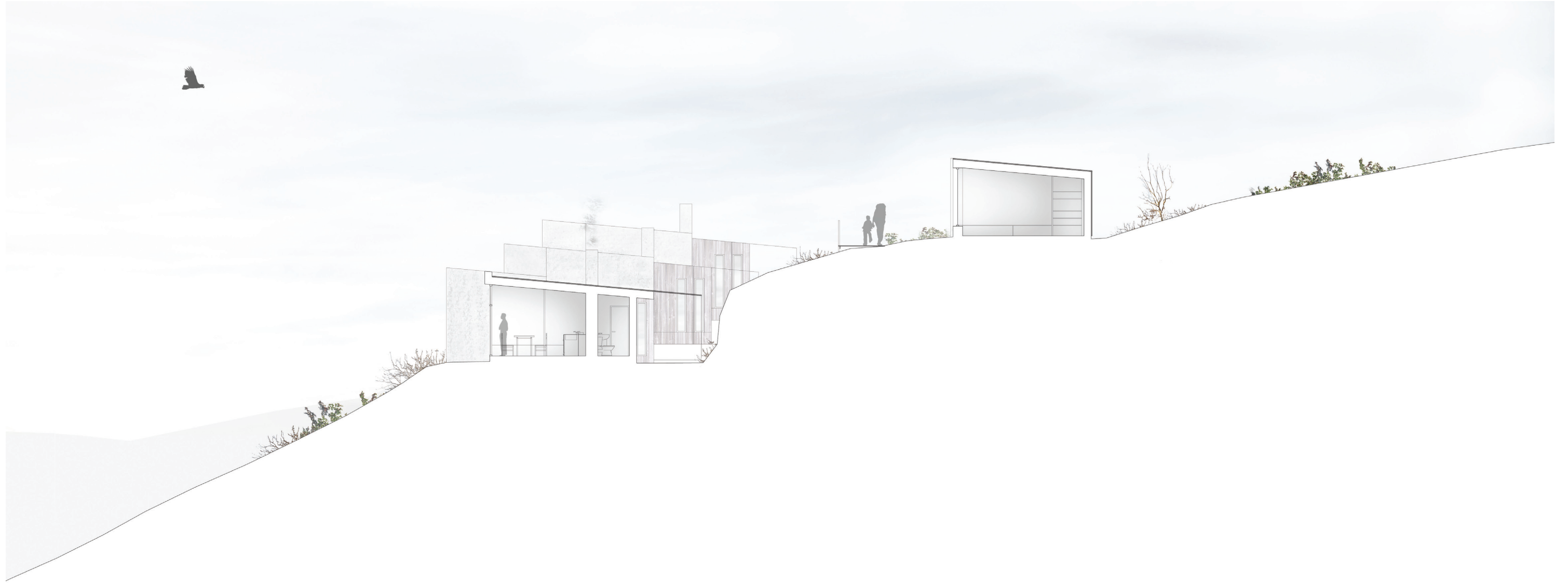
brygge med femten

situasjonssnitt M 1: 500

forsiden av hytterekken langs fjellkammen

parallele bevegelser mellom gangveien og ankomstrommet i fjellveggen

Overganger

Hyttefeltet er et helhetlig område bestående av overganger beboerne beveger seg imellom. Dette for å oppnå en elastisitet når det kommer til arealbehov, klimasoner og sosiale møter.

Feltet består av femten faste hytter og ti mindre, mer temporære hytter, som eierne av de faste hyttene forvalter. Disse kan brukes av eierne selv, som et anneks med flere sengeplasser, eller leies ut til eksterne ferierende. Bebyggelsesstrukturen åpner seg om fellesprivate torg, som blir neste utvidelse av hyttearealet tilgjengelig for beboerne. Torgene vil i neste trinn være knutepunkt i møte med stier for allmenn ferdsel.

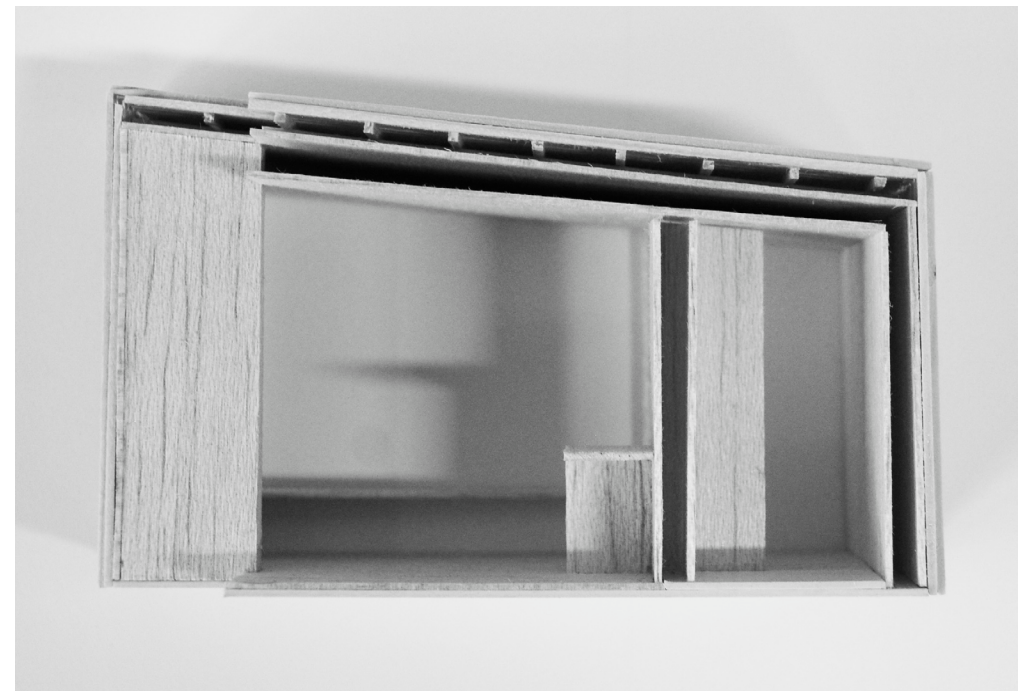
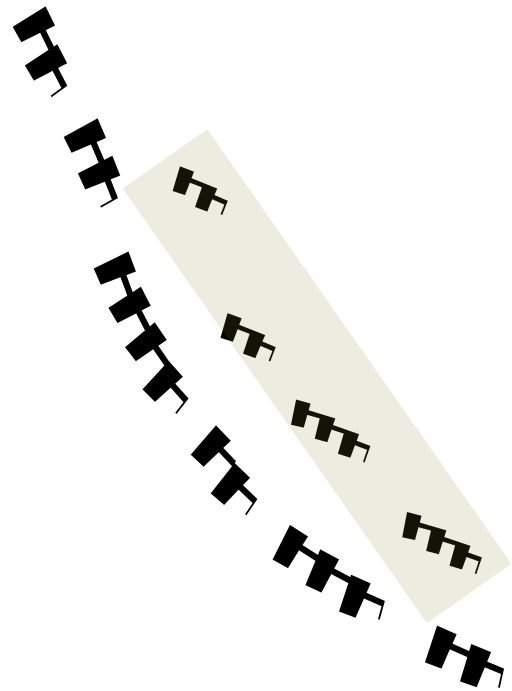
Anneks

23 m²

Annekset er tenkt som et temporært tilbud i hyttefeltet. Det er ti slike enheter, som følger med ti av de faste hyttene. Eierne vil kunne bruke annekset selv eller leie det ut til andre i feltet eller til eksterne ferierende.

Annekset består av ett stort rom med integrerte møbler i tillegg til bad. Som i de faste hyttene er anneksene oppdelt i én lukket, mørkere del og én åpen, lys del.

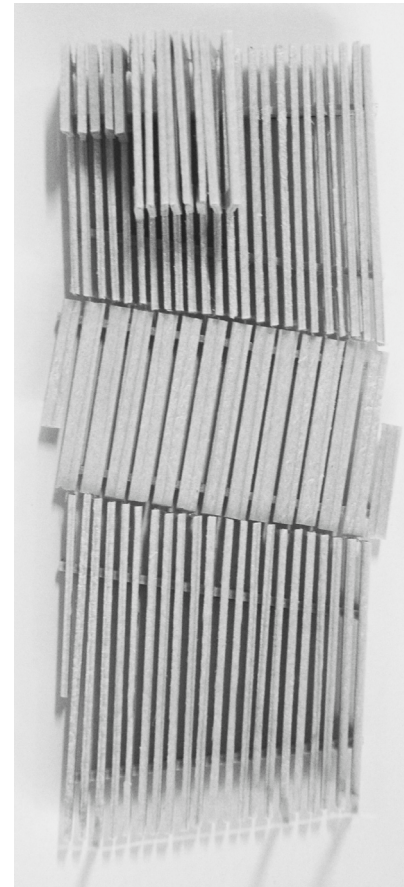
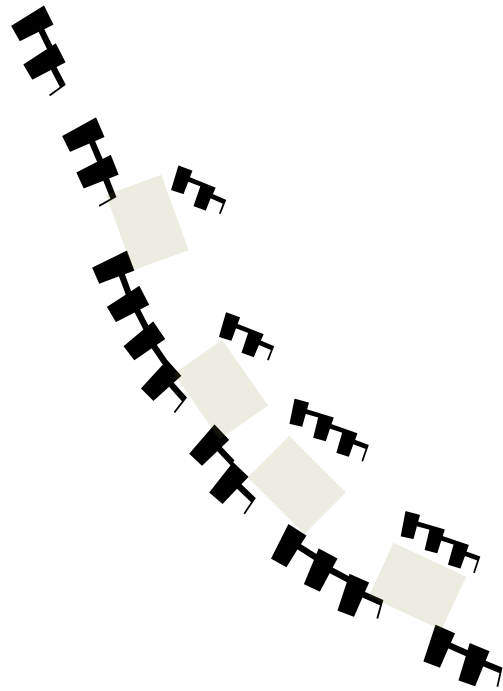
Denne enheten er bygd opp av bindingsverkvegger kledd med kebony. Kledningen går fra bakken og over taket. Det er ikke sprengt her, men tilrettelagt for fundamentering for hånd. Dette for å tilpasse enheten omgivelsene, og for å gi et lettere uttrykk enn de faste hyttene med betongveggene. Terrenget jevner seg ut her, over kanten av fjellsiden.

Gangvei med møblert plass

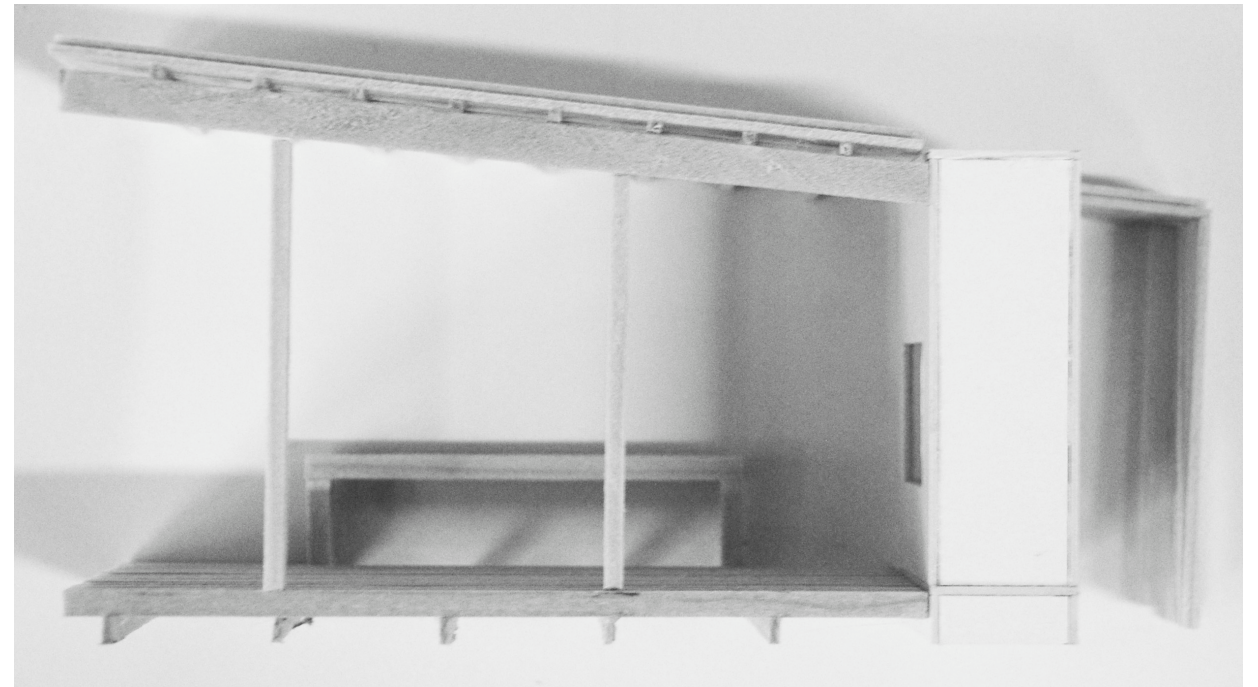
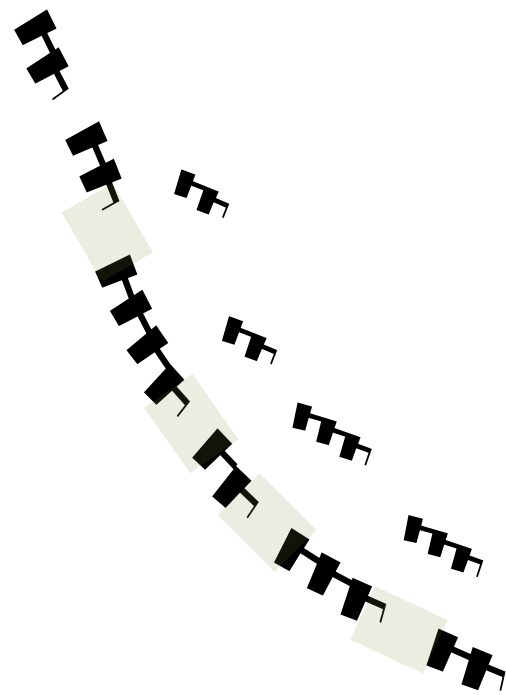
Ved hvert torg blir gangveien bredere for å konsentrere aktivitet. Gangveien er hyttefeltets hovedferdsåre. Torgene vil knytte hyttefeltet til allmenn ferdsel ved å være åpen og offentlig tilgjengelig, med nok avstand til hytteboerne. Plassene vil kunne brukes som rasteplass, eller som møteplass mellom naboer i hyttefeltet.

Gangveien er i tre. På torgene endrer trestrukturen seg litt og danner integrerte sitteplasser.

Uterom

Uterommet er et fellesprivat rom under tak, som er tilgjengelig for alle i hyttefeltet. Her er det en utepeis støpt i betong og et integrert langbord i tredekket. Sammen med plassen i forbindelse med gangveien, utgjør uterommet torget. Det er fire slike i hyttefeltet.

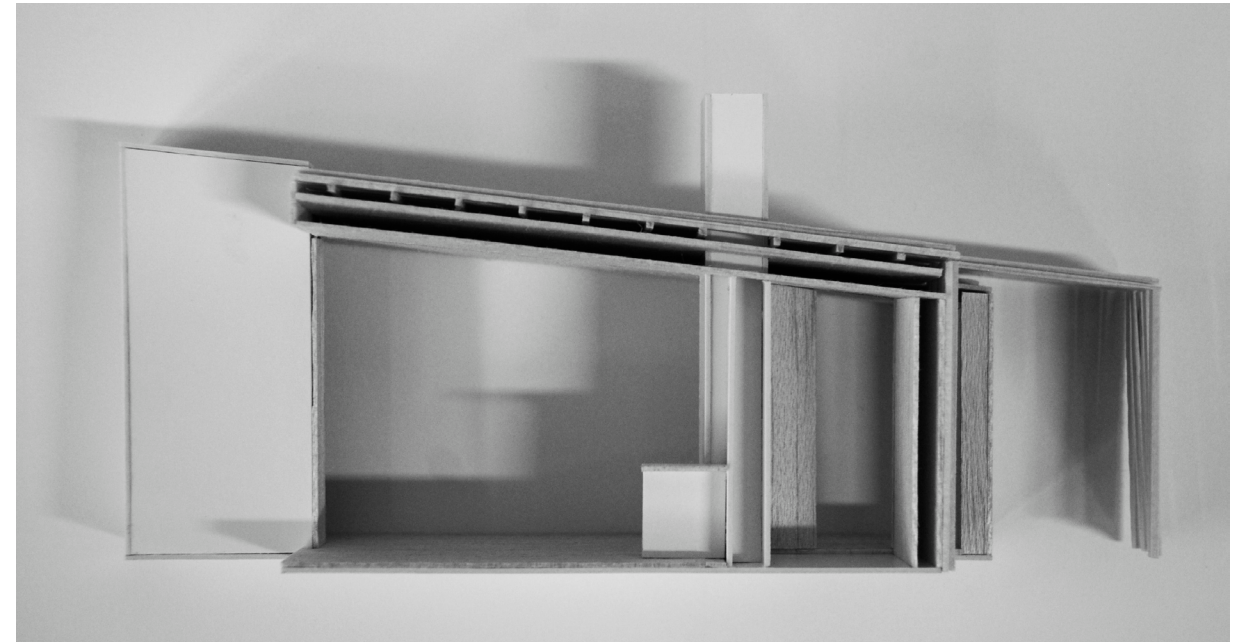
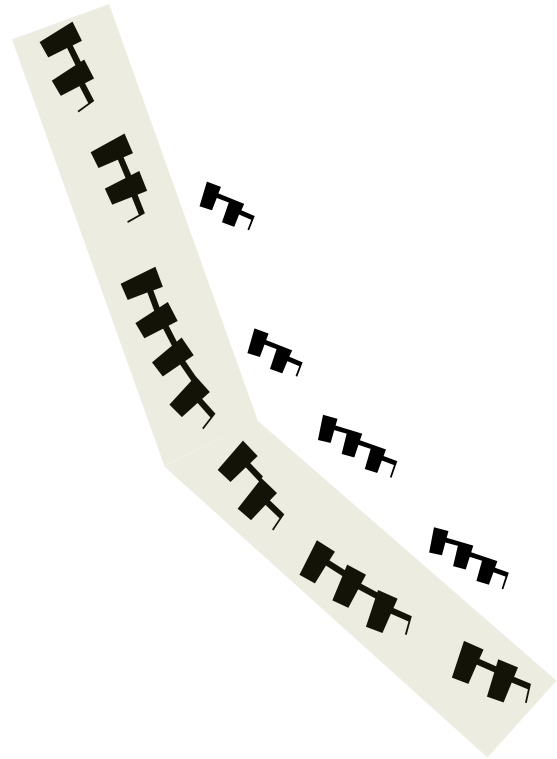
Hytteenhet

49 m²

Hyttene består av én lukket, mørkere del og én åpen, lysere del. Hytteenheten består av ett stort rom med åpen plan, der møblene er integrert i veggene.

Baksiden av hytterekken er et karakteristisk ankomstrom, tett opp mot fjellkanten. Inngangene ligger innenfor vindfang, som privatiserer inngangspartiet. Det er kun i tre tilfeller i rekken at naboer må passere en annen hyttes inngangsparti.

Baksiden er den aktive, kommunikative siden av hytta. Bevegelsen her vil gå parallelt med gangveien og kommunisere med aktiviteten der. Framsiden vil være motsetningen av dette, med et privat, avlukket preg. Nedenfor hyttene er terrenget i utgangspunktet mindre tilgjengelig, så en eventuell privatisering av framsiden får ingen store konsekvenser.

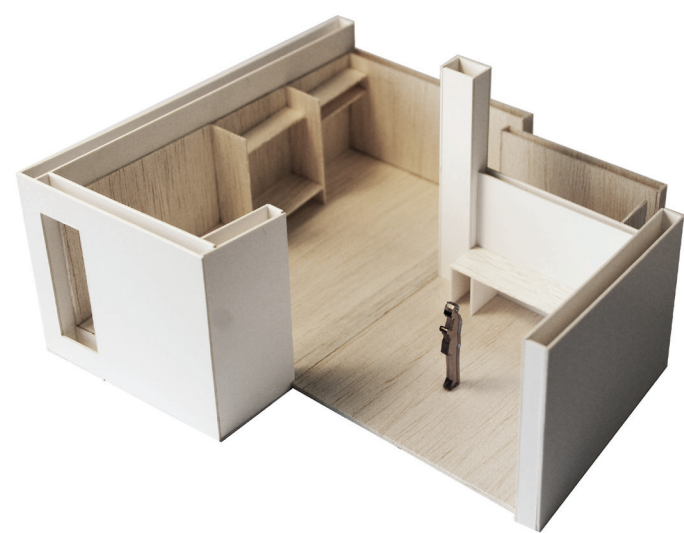

Konsept

Enhetene er bygd opp etter samme prinsipp og kobles sammen ved at de deler vegg. Det har vært viktig i prosjektet å utvikle ett enkelt rom som kan brukes til mye, samt gi store arkitektoniske opplevelser på lite areal. Det skal være funksjonelt, med soner for å lage mat, spise, sove, bade, arbeide, sitte og se ut. Arealet er begrenset, men åpent og foranderlig. Det faste møblementet er integrert i veggene.

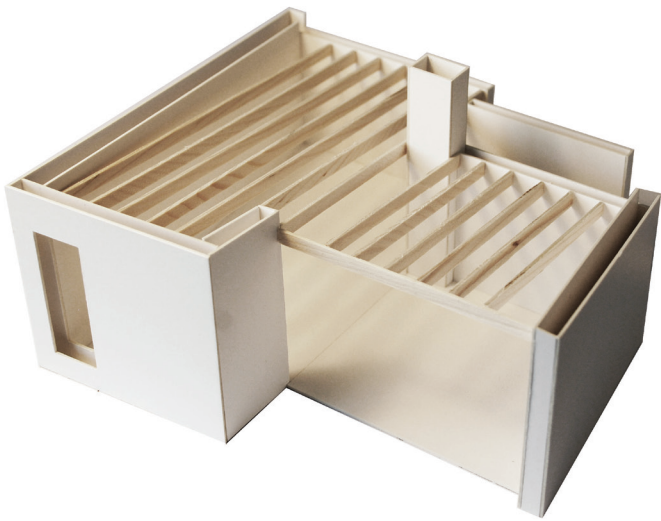
Materialer

Bærende betong, kebony kledning eksteriør og furu kryssfinér interiør.

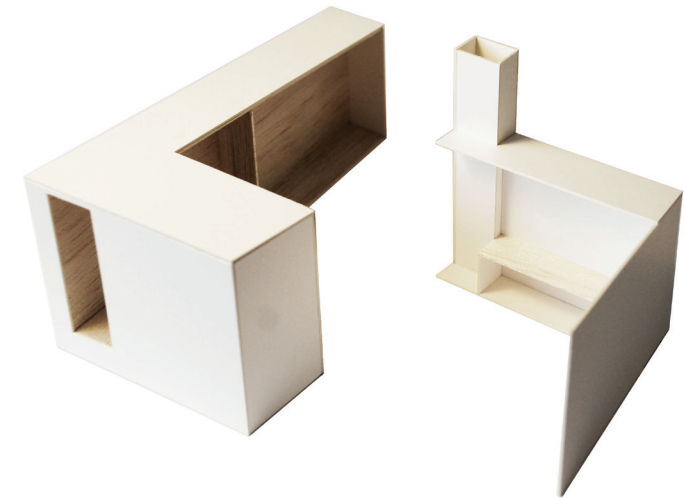
integrert interiør

Det faste møblementet er integrert i veggene. Kjøkkenbenk med stekeovn, kjøleskap og vask, ovn for opptenning, toalett, dusj og vask på baderommet og hylle-/benkesystem for å ligge, sitte, oppbevare i oppholdsrommet. Vindusåpningene følger hyllesystemet og perforerer veggene etter interiøret.

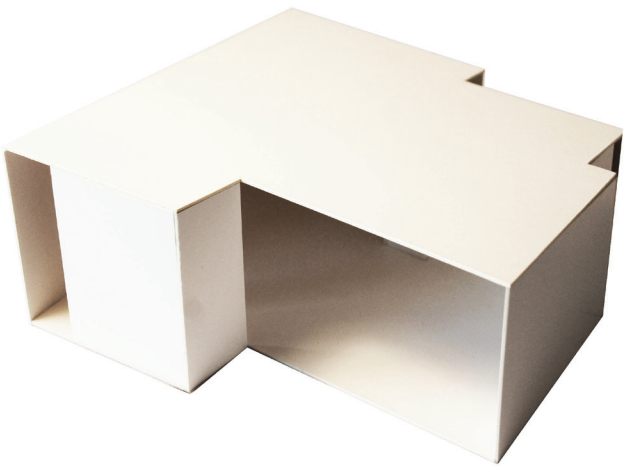
tak

Taket går normalt på hytterekkens lengderetning. Kledningen har samme retning som primærbæringen vist i denne modellen.

romdannende vegger

Veggene er de viktigste romdannende elementene. De definerer et kontrastfordelt volum, der veggene som holder rommet mot fjellet står mot veggene som åpner mot utsikten og lyset.

rommet

Hytta består av ett stort rom. Arealet er lite sammenlignet med andre hytter som bygges i dag, men målet er å gi igjen i fleksibilitet og arkitektoniske opplevelser.

Materialer, rom og konstruksjon

Tilleggstekst som ligger ved modellene.

I samme rekkefølge:

Hytteenhet M 1: 50

Modellen viser veggens ulike betydning. Betongveggene er romdannende og inneholder funksjoner, mens treveggene spiller en mer sekundær rolle i bakkant.

Hytteenhet M 1: 50

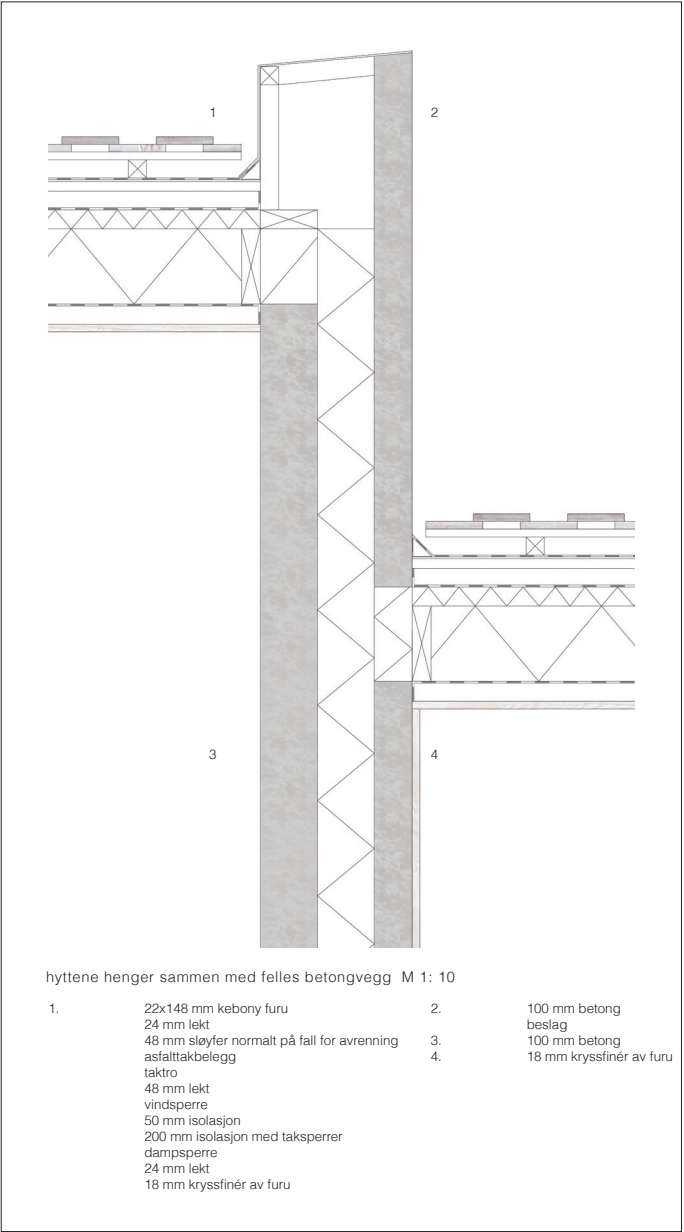
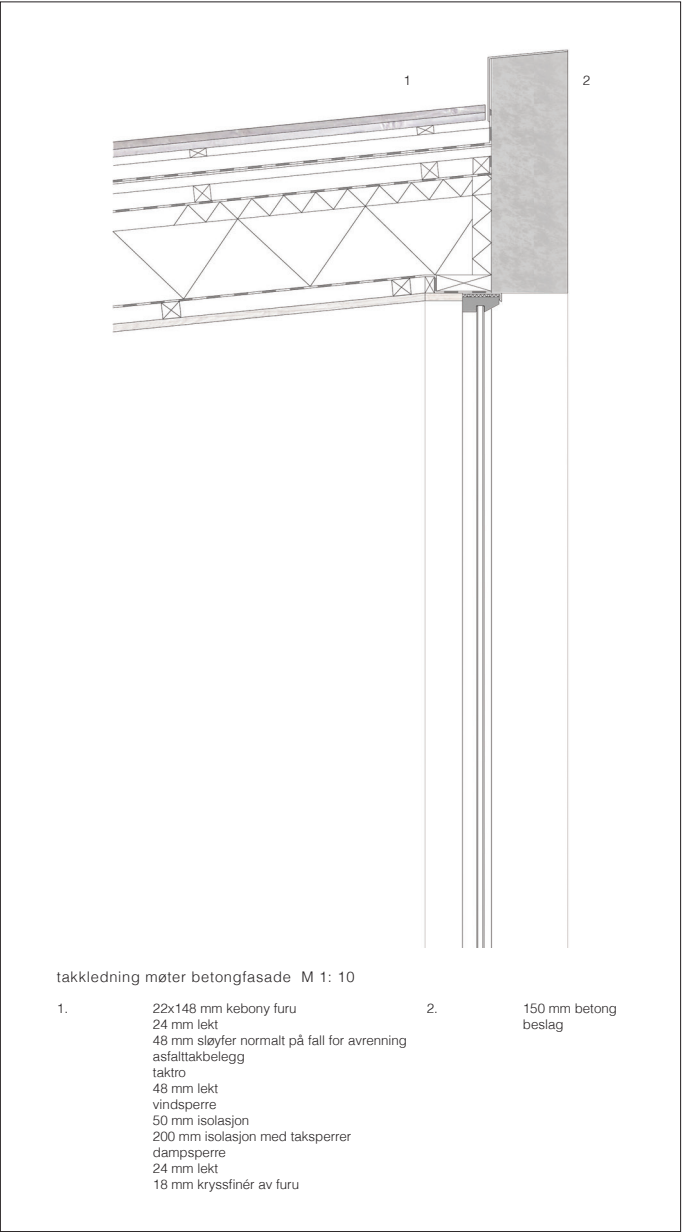
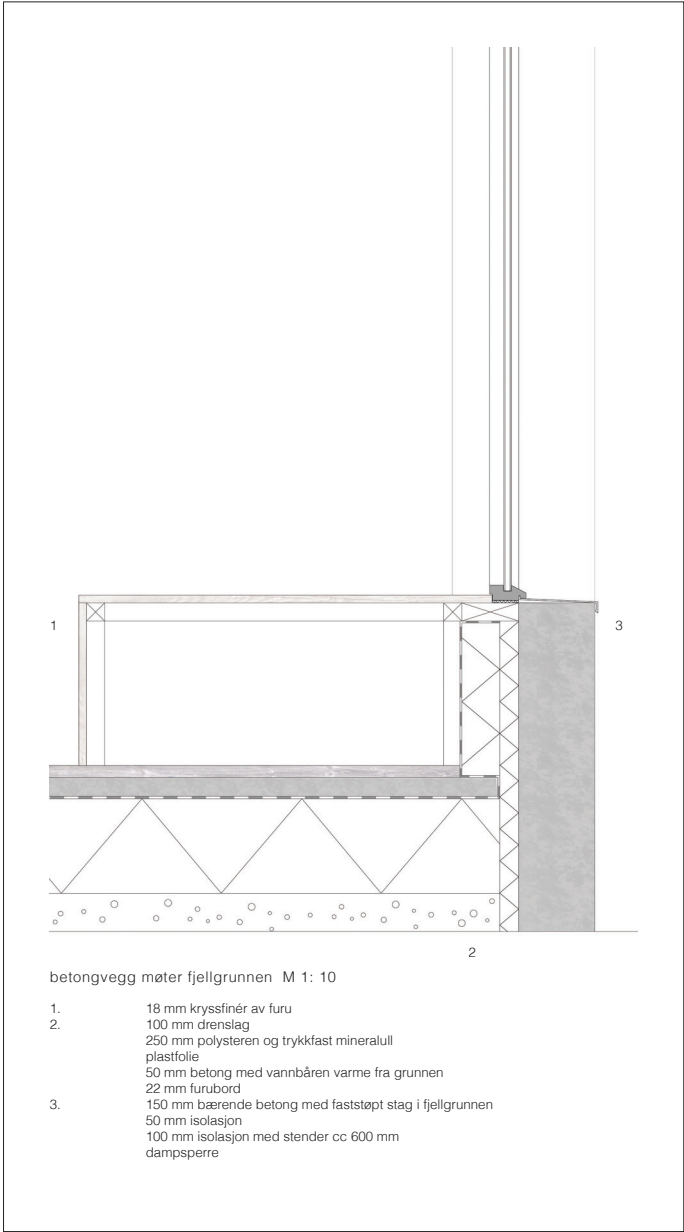
Modellen viser de romdannende betongveggene i hytta sett som én selvstendig figur. Interiøret er i furu kryssfinér.

Hytteenhet M 1: 50

Modellen viser primærbæringen i rommet. Ytterkledningen følger den samme retningen, som kan sees på som retningen til terrenget nedover fjellskråningen.

Hytteenhet M 1: 50

Modellen viser rommet i hytta uten påvirkning av veggtykkelser og -materialer.

Overføringsverdi

Jeg har kommet fram til en løsning på en hyttestruktur i en spesifikk landskapssituasjon. Hvilke aspekter herfra kan ha overføringsverdi til andre fritidsområder?

En vurdering av tetthet. Dette prosjektet er presset ganske langt når det kommer til tetthet. Det har jeg gjort for å undersøke komprimerte sosiale overganger, der private hytterom og felles eller offentlige uterom ligger side om side uten at det forringer kvaliteten eller forventningen av noen av delene. For de ulike sonene må være tilstede for å skape et godt, helhetlig og tilgjengelig fritidsområde.

Elastisitet. Innenfor hyttefeltet har beboerne mulighet til å utvide boarealet etter behov. Hytta, annekset og uterommet utgjør til sammen et elastisk bruksområde.

Den åpne planen. Jeg liker tanken på å ha et stort åpent plan, særlig i en hyttesituasjon, der sengeplasser finnes integrert i rommet. Å oppdage steder å sove, være ute, men under tak, dusje i nærheten av fjellet, lage mat ute, ha stor opplevelse av naturen.

Møtesteder. Hytterekken har torg der beboerne møtes. De som kommer utenfra og leier rom her vil kunne bevege seg rundt i feltet med og ha kontakt med de fastboende, uten å komme for tett på. I neste omgang kommer allmenne turstier som knyttes opp mot torgene og kobler den nye hytterekken til situasjonen.